

ЕДНОКНИЖНИЦИТЪ

По маситъ на нашитъ кафенета ставатъ престѣпни работи, които можемъ да наречемъ по-скоро бойове, ругатни, отколкото спорове, или поне препирни. Една виканица, единъ пукотъ, едни „нападки“! И то между най-добри приятели, между хора, виждашъ ги вървятъ заедно, вързани единъ за други като звената на веригата!

Отъ какво е това?

Дали е защото всѣки си има своето ненакърнимо самосъзнание? Дали е просто отъ южанска буйность? Дали е за това, защото всѣки се смѣта задълженъ упорито да брани своето, подкрепянь отъ чувството, че го е добилъ самостоятелно съ своя собственъ умъ и усилия. Не. То не е плодъ даже и на известната българска грубость, която непременно трѣбва да изкрѣска, за да събуди своята скѣпа другарка глупостъта, заспала отъ умора нейде въ дъното на тѣлото. То е само и само затова, защото всѣки отъ тѣзи господа е прочелъ и често дори основно проучилъ само една книга по единъ предметъ или въобще на купъ за всички предмети. Въ тѣзи български спорове, между другото, говори и ужасътъ: ако се отстѣпи съ нѣщо на друго мнение, ще трѣбва да се прочете значи още нѣкоя и друга книга. Или: изморяниятъ, изтощениятъ отъ умствени напрежения, ако иска да си измисли ново мнение, чувствува, че ще трѣбва пакъ да се изкачва по стрѣмната и висока пжтека на идеитѣ. Или кой дяволъ знае отъ какво, ала трѣбва да се упорствува и да се крѣска, но не трѣбва да се научи нѣщо ново.

И тази българска тапардия се подига не само между лица отъ разни професии или наклонности. Обикновено между еднаквитѣ. Лѣкарь наддумва лѣкарь, защото единиятъ прочелъ книгата на Х., а другиятъ на У, писателъ надхква писателъ, защото единиятъ прочелъ нѣкоя нѣмска книга, а другия нѣкоя руска брошура или само нѣкои български „случайни бележки“, гражданинъ надкрѣсва и надбива гражданина, защото единиятъ чете „Камбана“, а другиятъ „Вечерна поща“. И нѣма нужда отъ други примѣри, всѣки отъ насъ е присъствувалъ на българско събрание, заседание, съветъ и е усѣтилъ страхотията на едната книга, или отчаянието на едното единствено мнение, мнението на оратора, който само едно знае и едно бае.

Въ заседанията всѣки български ораторъ не е кабилъ да не захване всѣкога, при всѣки случай отъ началото на началото на всички нѣща т. е. отъ дѣдо Адама. Да, да, разгърни само дневницитѣ на Народното събрание още отъ освобождението на България, и ще